

2021-03-31

Socialdepartementet
S 2020/0252

Remissvar PM -Förordning om statsbidrag för att främja ett hållbart arbetsliv inom Vård och omsorg

Vårdförbundet har fått följande remiss och sammanfattar övergripande promemorians förslag och förbundets synpunkter.

Vårdförbundet vill, i likhet med promemorian, understryka att säkra en god kompetensförsörjning för personalen inom dessa verksamheter är avgörande för att i framtiden kunna tillgodose befolkningens behov av vård och omsorg. God arbetsmiljö är en avgörande faktor för att säkerställa kompetensförsörjningen inom vård och omsorg på längre sikt. Arbetet med detta behöver ske genom flera olika parallella processer, där avgörande faktor är att se medarbetares delaktighet och välmående så att sektorn attraherar och utvecklar den kompetens som behövs för att kunna vara en avgörande och samhällsbärande sektor på långsikt.

Förslaget i korthet

Vårdförbundet välkomnar promemorians förslag att verkställa den s.k. återhämtningsbonusen genom att Socialstyrelsen ges i uppgift att pröva frågor om statsbidraget, vilket omfattar att administrera och förvalta stödet. Förordningen beräknas träda i kraft den 1 juni 2021.

Återhämtningsbonusen gäller från och med 2021. Regionerna tilldelas 105 miljoner kronor 2021 och sedan 350 miljoner kronor 2022 och framåt. Kommunerna tilldelas 195 miljoner kronor 2021 och 650 miljoner kronor 2022 och framåt.

Vårdförbundet anser det avgörande att tillföra vård- och omsorg resurser för hållbar och hälsosam bemanning och ser att det här är en delsatsning för ett hållbart arbetsliv. För våra professionella yrkesgrupper är sambandet mellan arbetsmiljö och vårdens kvalitet tydlig, i synnerhet gäller detta arbetstider och deras innehåll i både kvantitet och komplexitet. Förslaget kan genom att ge Socialstyrelsen uppdraget förtydliga inte bara vårdens behov av utvecklings- och kvalitetsarbete inom dessa områden utan även de samband som finns till

ett hållbart arbetsliv i viktiga arbetsmiljöfaktorer såsom hälsosamma arbetsplatser, där rimlig arbetsbelastning omfattar arbetstider med återhämtning och vila.

Vårdförbundet ser det som nödvändigt, mot bakgrund av att promemorians förslag inte utarbetat någon ingående beskrivning av vilka faktorer som ska ligga till grund för beviljande, att Socialstyrelsen inför kommande beviljandeprocess samråder med oss som facklig part i de frågor som vi svarar för och organiserar såsom kollektivavtal på central samt lokal nivå ifråga om förläggning och arbetstider, eller i fråga om skyddsombudens uppdrag för att frågan ska vara förankrad och realiserbar. Frågan om återhämtning är enligt Vårdförbundet inte något som i grunden ska ses som en bonus, utan är ett rättmätigt villkor för hälsa och hållbarhet som förbundet är angelägen om att medlemmarna får i den omfattning som arbetet kräver och som de har rätt till. Återhämtning är en förutsättning för att på ett hållbart sätt kunna fullfölja ett professionellt och ansvarskrävande arbete ett helt arbetsliv.

Syftet

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personal inom verksamhet genom att pröva förebyggande insatser avseende arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller.

Vårdförbundet framhåller för att syftet ska uppnås med bidraget så måste de personalgrupper som omfattas involveras i problembeskrivning enskilt och tillsammans. Ansökan inriktning om medel ska genomföras i samverkan mellan de parter som finns vid kommun, region eller företag. Syftet att uppnå ett mer hållbart arbetsliv nås inte enbart genom att motverka det som är skadliga arbetsformer utan måste även omfatta insatser för att aktivt öka attraktiviteten i arbetsformer, förläggning och arbetstider på längre sikt utifrån de omständigheter som finns i respektive verksamhet.

Bidraget

Promemorians förslag är att bidrag får lämnas för kostnader avseende projekt som innebär att verksamheten prövar nya eller vidareutvecklar befintliga arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller för att långsiktigt stärka arbetsmiljön. Förläggning av arbetstiden och veckoarbetstidsmätt samt möjlighet till vila och återhämtning utmanar idag förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för vårdens medarbetare. Fokus ska vara de personalgrupper som har risk för sjukskrivning till följd av brist på vila och återhämtning, dålig arbetsmiljö med stress, hög arbetsbelastning och stor fysisk ansträngning. Bidrag ska inte gå till arbetsgivarens ordinarie arbetsmiljöarbete som följer av arbetsmiljöansvaret enligt arbetsmiljölagen och andra författningar.

Vårdförbundet ställer sig frågande till promemorians utgångspunkt att särskilja arbetsmiljöarbetet från satsningen. Det är angeläget att arbetsgivaren tar det grundläggande arbetsmiljöansvaret genom att bedriva ett förebyggande, systematiskt arbete i samverkan med medarbetare men för att utveckla nya arbetsformer eller arbetstider borde just arbetsmiljöansvaret utgöra en självklar grund för att bygga argument och viljeinriktning ifrån för att uppnå mål på ett systematiskt och utvecklande sätt. Därav föreslår Vårdförbundet att resultat från arbetsmiljöarbetet ska utgöra en grund i ansökan, med därifrån kommande förslag till åtgärder för att lösa problembeskrivningar och kritiska faktorer i en utökad omfattning än vad som annars skulle vara möjligt för att uppnå kvalité.

Med vänlig hälsning,

VÅRDFÖRBUNDET

Alicia Lycke